

BEHÇET BEY NEDEN GÜLÜMSEDİ?

ABDULLAH HARMANCI

© İz Yayıncılık Limited Şirketi, 2023

Sertifika no: 49821

İz Yayıncılık: 1136

Sanat Edebiyat Dizisi: 425

ISBN: 978-605-326-374-6

4. baskı, İstanbul 2023

Oruçreis Mahallesi, Tekstilkent Caddesi

Koza Plaza B Blok No:12 Kat: 15/151 Esenler / İstanbul

Telefon: (212) 5207210

www.iz.com.tr

E-posta: bilgi@iz.com.tr

Kapak Tasarımı: Yasin Çetin

Sayfa Tasarımı: Ali Kahraman

Basıldığı yer: Mega Basım Yayın San. Tic. A.Ş. (Sertifika No: 44452)

Cihangir Mahallesi Güvercin Caddesi No: 3/1 Baha İş Merkezi

A Blok 34310 Haramidere, İstanbul Türkiye

ABDULLAH HARMANCI

BEHÇET BEY
NEDEN
GÜLÜMSEDİ?

ÖYKÜ

iz

Abdullah Harmancı, 1974 Konya doğumlu. Eğitimine 1980'de Kıbrıs'ta başladı. Kıbrıs'ta okumayı ve yazmayı öğrendi. Çocukluğunun bir kısmını geçirdiği Sivas-Gürün'ün Yazıyurdu köyünde; soğukla, kışla, karla, tipiyle, uzun çayırlarla, gölle, dereyle, alabalıklarla tanıştı. En çok yazmayı sevdi. Ortaokul öğrencisi iken yazdığı bir şiiri Karaman'da bir yerel gazetede çıkacak diye üç gün sevincinden uyuyamadı. Şiirini yayınlanmış gördüğünde hayal kırıklığına uğradı. Şiirin başlığını aşağıya son kıtasını en üste gelecek şekilde tepetaklak basmışlardı. Okumaya, yazmaya ve yayınlamaya bütün heyecanı ile devam etti. 1989-1991 seneleri arasında Konya'nın yerel gazetelerinde yüzü aşkın şiir yayımladı. Bazı roman denemelerinden sonra 1993 yılında öykü yazmaya karar verdi ve o günden itibaren dergilerde öyküleri ve öykü yazılarıyla gözükte. İlk öyküsü 1995'te Mustafa Kutlu'nun yönettiği *Dergâh* dergisinde çıktı. 2007 yılında neşredilen *Yerlere Göklere* adlı eseriyle Türkiye Yazarlar Birliği tarafından yılın öykücüsü seçildi. Halen Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde öğretim üyesi.

Öyküler: *Muhteris* (2002), *Ertesi Dünya* (2003), *Yerlere Göklere* (2007), *Seni Ne İhtiyarlattı?* (2011), *Melek Kayıtları* (2016), *Behçet Bey Neden Gülümsedi?* (2019), *Baltan Taşa Değecek* (2021).

Eleştiri-İnceleme: *Kurmacanın Büyülü Sureti* (2013), *Yazımın Yükü* (2015), *Kurmaca Kimden Yana* (2022).

Antoloji: *Yirmi Sekiz* (M. Kahraman'la birlikte, 28 Şubat konulu öyküler, 2017).

Yayına Hazırlama: *İmrenilecek Bir Ölüm* (H. Rahmi'nin öyküleri, 2021).

Çocuk Öyküleri: *Hışırta Avcısı* (2021), *Aynalı Baba ile Râcî* (2021), *Ötücü Kuşlar Festivali* (2021), *Küçük Prens Hakem Olsun* (2021), *Kışın Şarkısını Kim Söyleyecek?* (2021), *Bilgenin Gölgesi* (2021), *Evliya'nın Sırları* (2021), *Dağın Kalbi Güm Güm Eder* (2022), *Sırrımı Serçelere Söyledim* (2022), *Leylaklar Prensesi* (2022), *Bir Şehir Kalbimi Çaldı* (2022), *"L" Çizen Adam* (2022), *Şarkısını Unutan Kuş* (2022), *Şekercik Kitap* (2022), *Obrukya'da Bir Gece* (2023).

İÇİNDEKİLER

Yüreğime Üç Çivi.....	7
Otopsi.....	16
Kalender.....	25
Derbent Yeşili.....	29
Yol Arkadaşı.....	35
Çağrı.....	42
Fenomen.....	51
Çıkış.....	59
Emekli Öğretmen Suphi Durup Dururken Elini Masaya Neden Vurdu?.....	67
Güvercin Kanadı.....	77
Desidero.....	84
Rûberû.....	92
“Yıldızlı Çokomel Kâğıtları”.....	101
“Sokak Çocukları Paneli”.....	110
Değirmen.....	114
Bundan Sonrası Slow Motion.....	119
Güneşin Kucığında.....	121

Güneşin Kundağında	123
Ölümsüz Kasaba.....	127
İgomenitsa Ancona Milano.....	130
Kesişme.....	132
Ve Ma Edrake... ..	134
Ressam Yorgun.....	135
He	136

YÜREĞİME ÜÇ ÇİVİ

Tak! Tak! Tak!

Bu gönül huzur bulmayacak!

Yüreğime üç çivi çaktılar!

Üçü de Nisan ayına rastlar.

Önce birincisini anlatayım.

Kayalı Park'tan geçiyordum.

Hayır geçmiştim; postanenin içime daima iyilik duygusu ve babamın genç olduğu senelerin serinliğini serpen mütevazı, tarihî binasının önünden Çıkrıkçılar içine yöneliyordum.

Ramazanın son günleriydi.

Karadeniz çayevine girecek, oradan daha önce hiç görmediğim bir arkadaşı alıp Fatihlere gidecektim.

İftara davetliydik.

Postanenin ıssızlaşmış ve yalnızlaşmış arka sokağında yürürken, karanlıkta bir bağışma işittim.

İki zabıta bir sokak satıcısı.

Üç tekerlekli arabasına doldurduğu gömlekleri satmak üzere çarşıya yollanmış bu adamın zabıtalarla münakaşasını merak mı ettim nedir, bir ân durakladım.

Zabıtalardan satıcıyı oradan uzaklaştırmak istiyorlar, satıcı, direniyor, zabıtalardan omzuna, boynuna hafifçe vurarak onu ikna ya çalışıyorlar, satıcı, köşeye sıkıştırılmış bir kedi yavrusu misali hırçınlaşıyor, çirkinleşiyor, hümeriyor...

Bir ân yanlarına gidip satıcıyı zabıtalardan kurtarmak geçti aklımdan.

Tam o sırada üçü birden bana baktılar.

Satıcı beni gördüğünü hiç de önemsemeden, “Hay arkadaş benim de çocuklarım var!!!” diye inledi, “Onlar da bayramlık bekliyor!!!”

Satıcının karanlıkta parlayan gözlerinde bir ıslaklık görür gibi oldum.

“Benim de çocuklarım var, onlar da bayramlık bekliyor!”

Satıcı, şimdi gömleğinin yakalarından birini tutup yüzünü siler gibi yaptı.

Duvara yaslanıp çömeldi.

Zabıtalardan arabasını sürerek götürmeye yeltenmesi üzerine boğazından tuhaf bir ses çıkardı.

Bütün gücü tükenmiş bir adamın hıçkırığına benzer bir isyan çığılıydı bu.

Ve en kötüsü oldu.

Adam –sanırım alışkanlık haline getirdiği şekilde- gömleğinin yakasını tutup gözlerine götürürken olanlara şahit olan benden medet umarcasına bir ân bana baktı.

Karanlık sokağın içinde ışıl ışıl yanan gözler. Artık iyice nemlenmişler.

Zabıtalara hiç de oralı olmadan adamın arabasını sürerek götürdüler.

Ben hayatım boyunca hiçbir zaman acısını unutamayacağım bir sahnenin içinde olduğumu bilerek, kıpırtısızca bu manzaraya bakakaldım.

Tak! Tak! Tak!

Bu gönül durmadan kanayacak!

Yüreğime üç çivi çaktılar.

Üçü de Nisan ayına rastlar.

İkincisini de anlatayım.

Çocukluğum çoğunlukla Şeker mahallesinde geçti.

Dedemin evi bu semtte, şeker lokalinin yanında idi.

Tek katlı, bahçeli, girişi asmalı, akasyalı, arka bahçesi türlü türlü meyve ağaçlarıyla dolu bir ev.

Tatillerimiz bu evde geçerdi.

Sabah uyandıığımızda evde bir koşuşturmaca, bir hareket görürdük.

Annemiz ve babaannemiz kalkmışlar, bize saç böreği yapmaktalar.

Evde bir huzur rüzgârı esmekte.

Birazdan amcamlar gelecek.

Birazdan yengemler gelecek.

Birazdan amca çocuklarımla bahçede salıncak kurulacak.

Yedi kiremitten başlanacak, “elde durna davul zurna” oynanacak.

Cennete uyanmış gibiyiz.

Tatilin ilk günü.

Babamın öğretmenlik yaptığı uzak ilçeye dönmemize iki ay var.

Bir şenlik, bir mutluluk, bir cennet rüzgârı derken...

Amcam beni tutup bahçedeki kayısı ağacının yüksek bir dalına bırakacak.

Ben çığlıklar atacağım.

Kimse aldırmayacak.

Ağaca bir hamak kurulacak.

Amcam beni kayısı ağacının büyük dalına askılı pantolonumun sırtına denk gelen kemer marifetiyle asacak.

Ben orda çırpırırken herkes gülmekten bayılacak.

Bu kocaman dal, bu kocaman ağaç hiçbir zaman aklımdan çıkmayacak.

Üzerinden yirmi beş sene geçse de çıkmayacak.

Kış gelecek.

Kar yağacak.

Sivas'tan dedemlere geleceğiz.

On beş tatil gelecek.

Amcam bu kez beni tutup dedemin saat astığı büyük çengele asacak.

Çırpınacağım.

Bütün amcalar, yengeler gülüşecek.

Dedemin hacdan getirdiği ezan okuyan kocaman saat de oraya asılacak.

Saatin içinde “tik tak”lara bağlı bir tavşan olacak.

Saniyede bir gözlerini bir sađa bir sola kaydıracak.

Bütün aile bana “Abdullah saat kaç?” diye soracak.

Gözlerimi tavşan gibi bir sağa bir sola kaydıracağım.

Bütün aile gülmekten kırılacak.

Akşam olacak.

Sabah olacak.

Yıllar bitecek.

Günler geçecek.

Şehrin uzak bir noktasına bir kampüs yapılacak.

Yirmi beş sene sonra bu kampüste hoca olacağım.

Dedem ölecek.

Amcam ölecek.

Babam ölecek.

Ev satılacak.

Ben kampüse giderken ve kampüsten dönerken günde iki defa gözüm dedemin evine ilişmesin diye kendimi sıkacağım.

Dalgınlığıma gelince ansızın o resme yakalanacağım.

O yeşil ev, gene o yeşil ev.

O bahçe solmuş ve küçülmüş ama o bahçe, gene o bahçe.

O kayısı ağacı, gene o kayısı ağacı.

Okula her gidişimde gözümün o eve takılmasından korkarken...

Böyle böyle gidip gelirken...

Bir sabah anısızın tak! tak! tak!
Bağırma ikinci çiviye çaktılar.
Gözüm o eve ilişti: Evi yıkmışlar!!
Evin yan eve bitişik duvarı duruyor.
O duvarda dedemin hacdan getirdiği büyük saati asılıydı.
Amcamın beni astığı kanca da bu duvardaydı.
Bu odada abimle biz kalırdık.
Bu oda bizim odamızdı.
Kışın ise oturma odamız olurdu.
Sol köşede bir kuzine soba olurdu.
Bu çivi, dedemin saatinin çivisiydi.

Arabamı yolun kenarına bırakıp eve doğru yürüdüm.
Bahçeye doğru yürüdüm.
Acılara, anılara, sevinçlere doğru yürüdüm.
Bunda acılı bir lezzet bularak.
Bundan tuhaf bir korku ve haz duyarak.
O eve, o bahçeye.
Yalnızca duvarı kalmış o büyük odaya girdim.
Satıldıktan sonra senelerce metruk halde beklemiş bu ev
sonunda yıkılmış.
Elimi oraya doğru uzattım.
Orada bir çivi izi bulmak üzere.
Bir çivi yuvası bulmak üzere elimi oraya uzattım.
Aradığım tam da oradaydı.

Belki kırk sene önce amcamın beni kemerimden astığı
yerdı burası.

Dedemin hacdan gelen saatinin asıldığı yer.

Dedim ya, yüreğime üç çivi çaktılar.

Bu da ikincisidir.

Üçüncü çivi de bir Nisan sabahına rastlar.

Annemin öksürükleri için gitmiştik oraya.

Doktor annemi üç dakika muayene etti. Evraklarını inceledi.

Teyzem onu dışarı çıkardı.

Doktor, sekreteri ve ben baş başa kaldık.

Dünyanın bütün büyük olaylarını, hiçbir şey olmuyormuş
gibi anlatan yönetmenlere eskiden beri tutkunumdur.

Neden böyle yaptıklarını anlamam çok acı oldu.

Bedelini fena ödedim.

Doktor sigarasından bir firt çekerek, “Siz nesi oluyorsu-
nuz?” dedi.

Kapının önünde en az yirmi kişi vardı.

Sekreterin önünde en az elli dosya.

Oğluyum, dedim.

“Annenizin en fazla üç haftası var,” dedi.

“Nisan’ı çıkaramaz!”

Ayağa kalktı.

Bir keser aldı.

Dudaklarına kısırdığı çivileri.

Tak! Tak! Tak!

Göğsüme çaktı!
Yenilgiyi, böyle bir yenilgiyi bir kerede kabul edemezdim.
Boğazıma biriken yumruya rağmen, “Bir şeyler yapılamaz mı?” dedim.

Güldü. “Hayır...” dedi.

Diğer hastaya geçmek için sabırsızlanıyordu.

Bana bakmıyordu.

Gözleri masasına kilitlenmişti.

Annemi öldürdüm.

Gömdüm.

Seneler geçti.

Mezarına gittim.

Dua ettim.

Herkesin annesi ölür.

Sen kırk yaşındasın Apo!!

Ne var bunda??

Annen de ölmesin mi?

Doktorun odasından annemin odasına gidip de kadıncağızı soru soran gözlerle beni takip ederken görünce gülümsedim.

Annem hâlâ aramızdaydı. Buna inanamıyordum.

Yatağının altındaki dolabın içine evrakları koyarken, “Doktor yarın koğuşa uğrayacakmış anne, şimdilik bir şey yok,” dedim.

Yalan söylediğimi anladı.

Bana bakmayarak “Tamam oğlum,” dedi.

Her şeyi biliyor gibiydi.

Ertesi akşam annemin odasının önünde dikiliyordum.
Teyzemle sohbet ediyorlardı.
Benden haberleri yoktu.
Derken annemin, içinde Haziran ayı geçen bir cümle kurduğunu işittim.
İlgın diyordu, kaplıcalar, diyordu, iyileşince... diyordu.
İçimde bin orduyu öldürecek bir zehir taşıyordum: Onun Haziran ayına çıkmayacağını bilen tek kişi bendim.
Elimdeki su bardağı koridora yuvarlandı.
Ben merdivenlerden yuvarlandım.
Kendime geldiğimde göğsüme bastıran parmaklarım kan içindeydi.

Yüreğime üç çivi çaktılar İbrahim abi.
Üçü de Nisan ayına rastlar.
“Benim de çocuklarım var!” Tak!
“Abdullah saat kaç?!” Tak!
“Haziran’da İlgın’a, kaplıcalara gidelim!” Tak!
Tak tak tak!
Bu gönül rahat bulmayacak!